

Naplnění opatření v rámci Strategie protidrogové politiky Ústeckého kraje na období 2015–2018 v roce 2018

1. Oblast primární prevence

Koordinace primární prevence patří do gesce odboru školství, mládeže a tělovýchovy krajského úřadu. Do kompetence sociálního odboru spadá především sekundární a terciární prevence závislostí v kraji realizovaná zejména neziskovými subjekty. Problematika závislostí je však s primární prevencí úzce propojena, neboť kvalitní primární prevence může být účinným nástrojem motivace životního stylu bez alkoholu a drog. Z tohoto důvodu je oblast primární prevence součástí strategie. Primární prevence je zajišťována převážně školami a školskými zařízeními. Úroveň prevence je rozdílná vzhledem k tomu, že jsou nedostatečně zajištěny komplexní dlouhodobé programy a prevenci realizují různé subjekty v různé kvalitě. Vhodným realizátorem protidrogové prevence jsou neziskové organizace zaměřené na problematiku závislostí, které mají odborníky pro tuto oblast a preventivní programy již také realizují (nejen zaměřené na oblast adiktologie).

Cíl č. 1: Zajištění realizace kvalitních programů primární prevence v Ústeckém kraji

V zajištění realizace kvalitních programů uskutečnil Ústecký kraj významný krok tím, že v roce 2017 finančně podpořil proces certifikace programů primární prevence rizikového chování prostřednictvím dotačního programu „Certifikace primární prevence pro poskytovatele sociálních služeb protidrogové politiky“ s alokací 125 000,-Kč, který byl zajišťován odborem sociálních věcí. Certifikace je dokladem o naplnění Standardů odborné způsobilosti poskytovatelů programů školské primární prevence rizikového chování. Získání certifikátu odborné způsobilosti je posouzením a formálním uznáním, že poskytovatel a jím realizovaný program odpovídá stanoveným kritériím kvality a komplexnosti. Důvodem pro vyhlášení dotačního programu byl nedostatek certifikovaných programů školské primární prevence rizikového chování, potřeba zefektivnění sítě poskytovatelů programů školské primární prevence rizikového chování a zajištění kvalitních programů primární prevence rizikového chování, především specifické prevence v adiktologii ve školském prostředí prostřednictvím odborníků z protidrogových služeb v Ústeckém kraji. Dotační program byl určen pouze pro poskytovatele registrovaných sociálních služeb pracujících s cílovou skupinou osob ohrožených závislostí nebo závislých na návykových látkách dle typologie zákona o sociálních službách, kteří disponují Pověřením Ústeckého kraje k zajištění dostupnosti poskytování sociální služby zařazené do Základní sítě sociálních služeb Ústeckého kraje na období 2016–2018. Účelem podpory byla úhrada nákladů certifikačního řízení odborné způsobilosti primární prevence pro jeden program primární prevence rizikového chování v částce 25 000,-Kč pro žádající organizaci. Podpořeni byli 4 žadatelé, dle podmínek dotačního programu jsou povinni ke splnění v termínu do 31. 12. 2018.

Během daného časového období se podařilo získat certifikát jednomu poskytovateli prevence – organizaci WHITE LIGHT I.. Další poskytovatel je v současné době v certifikačním řízení a do konce roku se očekává získání certifikátu. Dvěma poskytovateli se nepodařilo vstoupit do procesu certifikačního řízení v termínu tak, aby dle podmínek smlouvy o poskytnutí dotace splnili certifikaci do konce roku 2018. Tito jsou povinni dotaci vrátit. Důvodem je časová náročnost celého procesu a vysoké nároky Standardů odborné způsobilosti pro primární prevenci z hlediska personálního zajištění programů, tzv. víceúrovňový model (splněné vzdělání, dlouhodobé kurzy pro lektory prevence, splněné roky praxe). Zmíněným poskytovatelům se nepodařilo zajistit lektory dle požadavku standardů.

V současné době jsou v kraji zajišťovány tři komplexní dlouhodobé programy primární prevence poskytovateli protidrogových služeb, z toho jsou již dva certifikované a třetí bude do konce roku 2018. Ve třídách jsou realizovány interaktivní tříhodinové tematické bloky,

s jednou třídou se pracuje opakovaně. Po všech poskytovaných dlouhodobých programech je vysoká poptávka, která převyšuje kapacitu preventivních týmů poskytovatelů.

Koordinátorka se účastnila dvou preventivních programů a může tento způsob aktivit jen podpořit, jsou poskytovány kvalitně a ohlas je velmi pozitivní ze strany žáků i ze strany pedagogů.

V roce 2019 bude vyhlášen opět dotační program na podporu certifikací, stanoveno bude delší časové období k realizaci procesu.

Poskytovatelé protidrogových služeb a některé další subjekty (mimo škol a školských zařízení) se podíleli na zajištění kvalitní prevence v roce 2018 následující aktivitami:

- Světlo Kadaň, z.s. - Centrum prevence Světlo – zajišťuje certifikovaný program všeobecné primární prevence „Světlem k prevenci“ na základních (ZŠ) a středních školách (SŠ) s možností již od 4. tříd, dlouhodobý program je sestavený ze 7 tematických okruhů dle poptávky a individuální potřeby konkrétní třídy, dále realizují jednorázové besedy, edukativní semináře pro pedagogy, informační besedy pro rodiče a konzultace. V roce 2017 program probíhal ve 4 školách a celkem 19 třídách v celkem 38 blocích pro 680 žáků + 11 konzultací v rámci programu (lokality – Kadaňsko, Chomutovsko). Podrobná nabídka aktivit primární prevence spolku je k nalezení zde: <https://svetlem-k-prevenci.webnode.cz/>
- WHITE LIGHT I., z.s. - Centrum primární prevence se sídlem v Ústí nad Labem poskytuje všeobecnou prevenci nelátkových závislostí, užívání alkoholu a kouření v rámci certifikovaného programu „Všeho (jenom) s Mírou“ pro žáky 5.-7. tříd základních škol. Jedná se o 4 interaktivní preventivní bloky, které na sebe navazují. Do roku 2018 byl program poskytován zdarma vzhledem k finanční podpoře Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky (RVKPP). V 1. pol. 2018 proběhlo 212 bloků primární prevence v 8 základních školách, zúčastnilo se 23 tříd a 438 žáků, za 2. pololetí se očekávají obdobná data (lokality Ústí nad Labem, Teplice, Kostomlaty..). Dokonce roku 2018 připravují semináře pro metodiky prevence a další pracovníky škol. Aktuálně tvoří program pro střední školy, který by měl být realizován od roku 2019. Podrobné informace k zajišťované prevenci dostupné zde - <http://wl1.cz/centrum-primarni-prevence/>
- Oblastní spolek ČČK Litoměřice – kontaktní centrum poskytuje ucelený program Všeobecné primární prevence pro 6 – 9. třídu ZŠ (8 tříhodinových tematických bloků) a interaktivní semináře pro 1. – 3. ročníky SŠ. V roce 2018 realizovala organizace ve 4 ZŠ Litoměřicka 43 preventivních bloků (126 hodin), kterých se účastnilo 907 žáků. Na SŠ proběhly interaktivní přednášky, 2 školy, 6 seminářů pro 90 studentů. Pro organizaci Naděje bylo realizováno 6 preventivních bloků pro 18 dětí ze znevýhodněných rodin. Proběhlo 5 exkurzí pro 83 dětí. Poskytovatel je v současné chvíli v certifikačním řízení. Díky finanční podpoře města Litoměřice je v litoměřických školách poskytován program do výše dotace zdarma. Podrobnější informace k poskytované primární prevenci zde: <http://www.kclitomerice.cz/kc-preven>
- DRUG-OUT Klub, z.s. – realizace interaktivních besed pro školy, Lektorování pro obchodní akademii v Ústí nad Labem v rámci projektu „Bez obav na střední školu“, celkem 48h pro 1. ročníky, peery a školní parlament. Spolupráce na prezentaci dokumentárního snímku Mallory – moderování besedy u promítání filmu pro střední školy (2017 – cca 200 studentů). Příprava komplexního programu.
- Most k naději, z.s. – realizace interaktivních besed pro 5.- 9. ročníky ZŠ (blok 2 hodiny), exkurze škol v zařízení, vzdělávání pracovníků městské policie v Žatci a Lounech, nabídka možnosti realizovat besedy v KC Žatec (pro zájemce z veřejné správy, pracovníky škol atd.). V roce 2018 projekt „Prevencí k bezpečí“ financovaný statutárním

městem Most (12 besed zdarma, cílovou skupinou jsou žáci a studenti, mladí lidé, senioři, klienti sociálních služeb). Příprava komplexního dlouhodobého programu pro školy k certifikaci, vize zajištění lokalit Mostecko a Litvínovsko, později celou působnost spolku (tj. i Lounsko a Žatecko). Podrobnější informace: <http://www.mostknadeji.eu/ustecky-kraj/preventivni-aktivity-mostecko/>
<http://www.mostknadeji.eu/ustecky-kraj/projekt-prevenci-k-bezpeci/>

- Centrum sociálních služeb Děčín - realizace interaktivních besed v rámci školských i neškolských zařízení zaměřených na drogy, rizika a závislost.
- Preventivní činnost Krajského ředitelství Policie Ústeckého kraje – v rámci KŘPČR, oddělení tisku a prevence je realizován již třetím rokem projekt Drogy a právo, který je určen studentům prvních a druhých ročníků SŠ v kraji a je rozdělen do dvou bloků. Přednášky jsou vhodným doplněním programů prevence závislostního chování mládeže. V kalendářním roce 2018 bylo (resp. do konce roku ještě bude) odpřednášeno 75 vyučovacích hodin přednášky na téma Drogy a právo pro první ročníky SŠ, 47 vyučovacích hodin přednášky k důležitým ustanovením zákona č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek pro druhé ročníky SŠ. V celém minulém školním roce 2017/2018 bylo zapojeno 41 škol, v letošním školním roce je doposud zapojeno 26 škol.
 Zejména v poslední době nabývá na aktuálnosti přednáška Drogy a právo, nejen s ohledem na aktivity některých politických stran a jejich přívrženců směrem k legalizaci pěstování a užívání konopí, ale i s ohledem např. na nedávnou reportáž TV Nova, kdy komentář i rozhovory s pěstiteli navodily dojem, že pěstování konopí v malém množství a jeho užívání je u nás legální. Tyto představy je nutno usměrňovat právě s odkazem na platnou legislativu, která takové aktivity doposud definuje jako protiprávní.
- Státní zdravotní Ústav v Ústí nad Labem – realizuje program všeobecné primární prevence Hravě o prevenci pro ZŠ a SŠ (13 témat). Během roku 2017 bylo odpřednášeno 457 preventivních bloků pro 9573 žáků, samostatný blok se týká prevence kouření a alkoholu pro 2. stupeň ZŠ. Podrobnější informace k nalezení zde: <http://www.zuusti.cz/projekty-a-granty/hrave-o-prevenci-s-podporou-usteckeho-kraje/>
- Studie HBSC 2018 KHS - v roce 2018 proběhla opět po 4 letech mezinárodní studie (The health behaviour in school - aged children) o zdraví a životním stylu školáků, byly náhodně vybrány ZŠ i z Ústeckého kraje. Realizace proběhla v období květen až červen 2018. Výzkum zahrnoval i oblast rizikového chování. Vyhodnocení lze sledovat na adrese <http://hbhc.upol.cz>

1. opatření: Analýza současného stavu primární prevence v kraji a jejího financování - plněno

Analýza současného stavu primární prevence probíhá průběžně ve smyslu zjišťování informací o aktuálních poskytovatelích primární prevence rizikového chování v kraji, jejich programech a možnostech financování. V rámci protidrogové prevence je navázána komunikace a spolupráce s aktivními poskytovateli (neziskové organizace, Pedagogicko psychologická poradna, Státní zdravotní ústav, Policie ČR apod.). Aktuální aktivity za hodnocený rok jsou každoročně v rámci plnění toho cíle č. 1 uváděny. Přehled dostupných realizátorů protidrogové prevence v kraji a možností financování aktivit primární prevence bude součástí souhrnného vyhodnocení koncepce.

Dle usnesení Výboru pro sociální věci, bezpečnost a SVL Zastupitelstva Ústeckého kraje (ZÚK) byla v roce 2018 zpracována zpráva o stavu primární prevence v oblasti protidrogové prevence v kraji s návrhy komplexního řešení. Na základě tohoto dokumentu přijal Výbor,

poté ZÚK, usnesení vedoucí k úpravě podmínek dotačního programu na podporu prevence rizikového chování od roku 2019, které je realizováno v rámci odboru školství, mládeže a tělovýchovy (podrobněji viz opatření č. 3 níže).

2. opatření: Návrh koncepce primární prevence a jejího financování - částečně plněno

Tvorba koncepčního dokumentu není v gesci odboru sociálních věcí. Pro zajištění koncepčnosti poskytování primární prevence rizikového chování podpořil Ústecký kraj v rámci dotačního programu vyhlašovaného odborem sociálních věcí realizaci certifikačních řízení programů rizikového chování, které poskytují neziskové organizace protidrogové prevence a usiluje o jejich podporu.

3. opatření: Návrh změn a podpora jejich zavedení v rámci krajského dotačního titulu pro oblast primární prevence Prevence rizikového chování v Ústeckém kraji - plněno

Výbor pro sociální věci, bezpečnost a SVL ZÚK dne 21. 6. 2018 projednal materiál týkající se komplexních informací k primární prevenci v oblasti protidrogové politiky v kraji a přijal usnesení, aby byl pro rok 2019 navýšen dotační program odboru školství na podporu školské prevence z 1 mil. Kč na 2 mil. Kč, a aby došlo k rozšíření okruhu oprávněných žadatelů, především o poskytovatele z řad neziskových organizací. Toto usnesení poté projednalo ZÚK dne 25. 6. 2018 s výstupem, aby při přípravě dotačního programu na rok 2019 Odbor školství, mládeže a tělovýchovy s tímto usnesením pracoval.

Usnesení ZÚK a následná úprava dotačního programu je velmi úspěšným krokem v efektivnějším zajišťování kvalitních preventivních programů na území Ústeckého kraje. O stávajících poskytovatelích komplexních programů primární prevence byli informováni metodici prevence koordinátorkou na Sekci primární prevence Pedagogicko-psychologické poradny Ústeckého kraje v září 2018. Z hlediska zajištění programů ve školách je významná vzájemná informovanost a komunikace škol a poskytovatelů.

Pro vzájemnou informovanost poskytovatelů prevence a zástupců kraje bylo věnováno říjnové setkání pracovní skupiny tomuto tématu, účastnila se ho také krajská školská koordinátorka.

Cíl č. 2: Efektivnější koordinace a spolupráce v oblasti primární prevence v Ústeckém kraji

1. opatření: Uzávěrka spolupráce mezi subjekty zabývající se primární prevencí v kraji i v rámci odborů krajského úřadu - plněno

- součinnost s krajskou metodickou prevence - společná setkání s krajskou protidrogovou koordinátorkou (dále jen KPK), společné hodnocení projektů v programu prevence rizikového chování, školská koordinátorka je stálým hostem Pracovní skupiny protidrogové politiky Ústeckého kraje,
- spolupráce s Pedagogicko-psychologickou poradnou, Krajskou hygienickou stanicí, Zdravotním ústavem v Ústí nad Labem, kompetentním pracovníkem pro prevenci KŘPČR, poskytovateli primární prevence

2. opatření: Navázání spolupráce s UJEP v Ústí nad Labem – plněno

Komunikace se zástupci UJEP probíhala již od roku 2016 při řešení možnosti využití výstupů diplomových prací studentů na téma analýzy a koncepce primární prevence.

V roce 2017 byla navázána součinnost v rámci řešení grantu Ústeckého kraje „Sociálně patologické jevy u studentů středních škol v Ústeckém kraji“, jehož realizátorem byla Fakulta sociálně ekonomická UJEP ve spolupráci se z.s. SCAN. V rámci grantu byla realizována výzkumný studie s názvem „Alkohol, drogy a jiné formy rizikového chování u studentů středních škol v Ústeckém kraji“. Studie byla zaměřená na zkušenost dospívajících s alkoholem, kouřením, drogami a nelátkovými závislostmi jako je sázení, hraní na počítači, užívání sociálních sítí. Kromě samotného užívání návykových látek bylo záměrem získat informace o vnímání dostupnosti a rizikovosti návykových látek z hlediska studentů. V rámci studie byla zjišťována také forma a rozsah proběhlých preventivních aktivit

ve školách a náhled studentů na přínos absolvovaných preventivních programů či akcí. Pro zapojení do studie byly osloveny střední školy zřizované Ústeckým krajem (52 škol), zapojilo se 17 škol a 1 063 studentů prvních až čtvrtých ročníků (modus 16 let). Kromě získání informací o rizikovém chování studentů bylo také záměrem srovnat výsledky studie za náš kraj s výstupy Evropské školní studie o alkoholu a jiných drogách za ČR. Proto tento účel byly z výzkumného vzorku středoškoláků vyselektovány některé výsledky pouze 16 letých respondentů, což bylo dodáno v září 2018. Výstupy výzkumu budou do konce roku 2018 umístěné na webových stránkách Ústeckého kraje v sekci Protidrogová prevence.

Realizátor výzkumu prezentoval výstupy na krajské pracovní skupině, kam byli přizváni kromě poskytovatelů primární prevence a protidrogových služeb, také místní koordinátoři. Výstupy byly předány na vědomí a pro další využití odboru školství, mládeže a tělovýchovy, metodikům primární prevence i poskytovatelům služeb.

Přínosným výstupem od studentů z hlediska primární prevence je skutečnost, že jako nejzajímavější preventivní aktivitu hodnotí studenti sérii besed. Tyto aktivity se však umísťují na předposledním místě z hlediska počtu věnovaného času preventivním aktivitám v uplynulém školním roce.

2. Oblast snižování rizik

Cíl č. 1: Zajištění dostupných a kvalitních nízkoprahových programů pro osoby závislé a ohrožené závislostí v Ústeckém kraji se stabilní finanční podporou

Plnění tohoto cíle je závislé na finanční podpoře služeb. K rozvoji služeb je třeba plnit podmínky nastavené krajem pro plánování a finanční podporu služeb (soulad s akčním plánem služeb a základní sítí, systém vyrovnávací platby). V roce 2018 se podařilo stávající síť nízkoprahových sociálních služeb protidrogové prevence udržet, díky evropským finančním zdrojům stabilizovat a v některých lokalitách rozšířit či učinit kroky k rozšíření od příštího roku.

1. opatření: Zajištění základní sítě nízkoprahových programů pro osoby ohrožené závislostí v Ústeckém kraji - plněno → finanční zajištění nízkoprahových programů v roce 2017 (kontaktní centra a terénní programy)

- dotační titul Ústeckého kraje (Protidrogový program) - 2 224 951,-Kč
- finanční prostředky MPSV přerozdělované krajem – 6 152 700,-Kč
- individuální projekt Ústeckého kraje (OPZ) – 19 347 100,-Kč
- dotační titul Ministerstva zdravotnictví - 1 030 000,-Kč
- dotační titul Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky – 10 606 000,-Kč
- obecní rozpočty - za rok 2018 nejsou dostupné všechny údaje

2. opatření: Zlepšení dostupnosti nízkoprahových programů pro osoby ohrožené závislostí v ÚK - plněno

- rozšíření terénních programů závislé na finančním zajištění
- potřeba plánování služeb v souladu s nastavenými krajskými mechanismy
- možnost zapojení organizací v některých lokalitách do evropského financování v rámci Koordinovaného přístupu v sociálně vyloučených lokalitách Agentury pro sociální začleňování – od roku 2016 zapojena organizace Světlo Kadaň z.s. v Kadani s terénním programem pro lokality Kadaň a Pruněrov – umožněno rozšíření služby (zajištění lokalit každý den), od roku 2017 rozšíření na lokalitu Klášterec nad Ohří. Od roku 2017 se zapojil spolek DRUG-OUT Klub, z.s. v lokalitě Postoloprty, kde od 1. 7. 2017 poskytuje 3 x týdně terénní program.
- Ústecký kraj realizuje od 1. 1. 2017 v rámci Operačního programu Zaměstnanost Evropského sociálního fondu individuální projekt s názvem „Podpora sociálních služeb v Ústeckém kraji 2“ k zajištění dostupnosti poskytování vybraných druhů sociálních služeb v Ústeckém kraji, jedním z vybraných druhů služeb jsou právě terénní programy pro osoby ohrožené závislostí. Služby mají jistotu finanční podpory od 1. 4. 2017 do 31.

3. 2020, což přispěje k jejich stabilizaci nebo možnosti rozšíření. V roce 2017 rozšířila organizace WHITE LIGHT I., z.s. působnost terénního programu Šluknovsko o další potřebné obce Šluknovského výběžku. Od roku 2018 došlo k rozšíření terénního programu Chomutovsko organizace Světlo Kadaň, z.s., která navyšuje kapacitu a personální obsazení služby. Díky tomu je program poskytován v lokalitě každý všední den. Dále byl v roce 2018 rozšířen terénní program Centra sociálních služeb Děčín, díky čemuž dojde k vyššímu pokrytí potřebných lokalit Děčínska, neboť budou terénní práci zajišťovat zároveň 2 pracovní týmy.

- V roce 2018 byla vyhlášena v rámci ITI-Ústecko chomutovské aglomerace výzva, v rámci níž lze z evropských zdrojů spolufinancovat od roku 2019 provoz kontaktních center po dobu tří let. Do výzvy se přihlásilo pět kontaktních center na území aglomerace, aktuálně probíhá proces hodnocení na MPSV.

3. opatření: Realizace programů zaměřených na osoby z jiných etnických a národnostních skupin - částečně plněno

- S osobami z jiných etnických menšin pracují služby v rámci své činnosti, pokud tyto osoby splňují cílovou skupinu v registraci služby, nejsou realizované samostatné terénní programy speciálně pro jiné etnikum či národnost.
- Převážně se jedná o romské etnikum (1/3 klientely protidrogových služeb na Ústecku, na Mostecku a Šluknovsku až 1/2 klientely), sporadicky vietnamská menšina, je třeba specifické komunikace.

4. opatření: Zajištění chybějících nízkoprahových služeb v ÚK - plněno

- Organizace DRUG-OUT Klub, z.s. zahájila od 1. 7. 2017 poskytování nové služby Krajské adiktologické ambulance a poradny pro děti a dorost pro cílovou skupinu dětí a mládeže od 10 do 18 let. Tento typ zařízení v kraji chyběl a byla po něm vysoká poptávka.
- Od listopadu 2017 funguje v rámci spolku DRUG-OUT Klub svépomocná skupina pro osoby závislé na alkoholu, jedná se o skupinu otevřenou s účastí terapeuta.

5. opatření: Zajištění protialkoholní a protitoxikomanické záchytné stanice – částečně plněno

- Potřeba zajištění záchytné stanice je vymezena také ve Strategii podpory zdraví a rozvoje zdravotnických služeb v Ústeckém kraji na období 2015-2020
- Potřeba zajištění záchytné stanice opakovaně deklarována ze stran zdravotníků, adiktologických služeb i policie, dosud jsme jediným krajem v ČR, který nezajišťuje tuto službu
- Dle aktuálních informací se připravuje otevření záchytné stanice v rámci Krajské zdravotní a.s. v nemocnici v Teplicích.

Cíl č. 2: Zvýšení podílu odpovědnosti obcí na protidrogové politice

1. opatření: Navázání intenzivnější komunikace a spolupráce s obcemi - plněno

- Nadále je nezbytná prezentace protidrogové politiky Ústeckého kraje a apel na obce v souvislosti se spolufinancováním na pracovních setkáních v konkrétních obcích a na krajském úřadě (na setkání místních protidrogových koordinátorů, v roce 2018 metodické návštěvy obcí Postoloprty, Varnsdorf, Litoměřice, na akci realizované „Drogy a společnost“, realizované na krajském úřadě v červnu 2018)
- Poskytovatelé služeb prezentují svou činnost na obcích, kde své služby zajišťují nebo je potřeba je zajišťovat a žádají o spolufinancování projektů
- Spoluodpovědnost obcí za vznik nových služeb zakotvena v Metodice zajištění základní sítě služeb Ústeckého kraje (vyjádření obce s rozšířenou působností a obce s pověřeným obecním úřadem k potřebnosti sociální služby)

Cíl č. 3: Zvýšení informovanosti veřejnosti o významu nízkoprahových služeb**1. opatření: Intenzivnější prezentace služeb v jednotlivých regionech - plněno**

- Záložka v katalogu sociálních služeb: V rámci rozšíření funkcionalit elektronického Katalogu sociálních služeb Ústeckého kraje byla zřízena samostatná záložka „Protidrogová prevence“, ve které jsou dohledatelné pouze služby protidrogové prevence.
- Filmové spoty prezentující protidrogové služby: Ústecký kraj realizoval v loňském roce preventivní aktivitu, v rámci níž byly natočeny informační a edukativní spoty prezentující jednotlivé druhy sociálních služeb pro osoby závislé či závislostí ohrožené a jejich blízké, na které aktivně spolupracovali poskytovatelé protidrogových služeb. Smyslem aktivity je objasnit především laické veřejnosti význam protidrogových služeb a jejich nabídku v kraji. Spoty jsou umístěny v Katalogu sociálních služeb Ústeckého kraje v záložce „Protidrogová prevence“ s možností stažení k dalšímu využití. Dostupné veřejnosti jsou také na webovém serveru www.youtube.com.
- Všichni poskytovatelé protidrogových služeb prezentovali své služby v rámci komunitního plánování obcí, na jednání orgánů obcí, na veřejných akcích pořádaných obcemi, účastnili se mnoha pracovních skupin spojených s plánováním služeb a jejich koordinací, pořádali dny otevřených dveří a tiskové konference. Poskytovatelé prezentovali své služby také prostřednictvím webových stránek organizací i jednotlivých služeb a výročních zpráv. Dále vytvářeli a distribuovali letáky o poskytovaných službách uživatelům, zdravotnickým zařízením a dalším spolupracujícím subjektům. Pro příklad uvedeni někteří poskytovatelé a jejich aktivity:
- Oblastní spolek ČČK Litoměřice – prezentace nízkoprahových služeb proběhla v Litoměřicích v rámci preventivně bezpečnostní akce „Do života bez karambolů“, kterou navštívilo 100 žáků 8. 9. tříd., služby organizace byly dále prezentovány v Roudnici nad Labem na veřejné akci „Sociální majáles“, které se zúčastnilo přibližně 150 dětí a dospělých osob. V Lovosicích byly služby představené na akci „Sociální služby“ pro cca 100 osob. Organizace poskytla možnost stáže kolegům ze spolupracujících sociálních služeb a pracovníce městského úřadu (10 osob) a 2 studentkám. Dále proškolila strážníky MP Štětí (2 osoby) a MP Libochovice (2 osoby). Uskutečněna byla informační kampaň mezi lékaři z Litoměřic (27 ordinací osobní formou). Zapojení do Evropského testovacího týdne (odhad 20 osob).
- Most k naději – účast na akci města Most „Říjen pro neziskovky“, představení služeb v jednotlivých městech, ve kterých služba působí, účast ve všech městech lokálního partnerství a komunitního plánování.
- DRUG - OUT Klub, z.s. – prezentace služeb na Veletrhu sociálních služeb v Ústí nad Labem (v rámci Týdnů pro duševní zdraví v září 2018), prezentace služeb a jejich výstupů v Ústeckém deníku a v Českém rozhlasu, aktivní příspěvky konferencích a odborných pracovních setkáních.
- WHITE LIGHT I., z.ú. - v rámci Krajského centra ambulantní léčby a poradenství pro patologické hráče v Ústeckém kraji byly vytvořeny a distribuovány informační letáky, prezentace služeb na Veletrhu sociálních služeb v Ústí nad Labem (v rámci Týdnů pro duševní zdraví v září 2018), prezentace služeb a informačních spotů o existujících adiktologických službách Facebookovém profilu WHITE LIGHT I., rozhovor do MF Dnes, prezentace na webových stránkách měst Teplice a Dubí.
- Krajská hygienická stanice - distribuce zdravotně - výchovného materiálu z edice Státního zdravotního ústavu pro nízkoprahová zařízení (primární a sekundární prevence) a monitoring indikátorů k efektivnějšímu mapování situace v kraji, v roce 2017 rozšířeno o intoxikace návykovými látkami u novorozenců a intoxikace nelegálními návykovými látkami alkoholem dětských a dospělých pacientů v ÚK v Ústeckém kraji.

3. Oblast léčby a resocializace

Cíl č. 1: Zajištění kvalitních a dostupných programů léčby a resocializace závislých osob a osob ohrožených závislostí v Ústeckém kraji se stabilní finanční podporou

Stejně jako v oblasti snižování rizik, tak i v oblasti léčby a resocializace je plnění tohoto cíle závislé na finančním zajištění služeb a musí probíhat v souladu s nastavenými mechanismy kraje pro plánování služeb. V roce 2018 se podařilo stávající síť sociálních služeb léčby a resocializace udržet a navíc rozšířit zajištění poradenských služeb.

1. opatření: Zajištění základní sítě služeb léčby a resocializace pro osoby závislé a ohrožené závislostí v Ústeckém kraji – plněno → finanční zajištění služeb v roce 2018 (služby následné péče, terapeutická komunita, substituční léčba, odborné sociální poradenství)

- dotační tituly ÚK – 1 361 049,- Kč *
- finanční prostředky MPSV – 13 705 700,- Kč
- dotační titul Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky – 6 488 000,- Kč
- dotační titul Ministerstva zdravotnictví – 2 237 201,- Kč
- dotační titul Ministerstva spravedlnosti pro penitenciární programy – 936 644,- Kč
- obecní rozpočty – za rok 2018 nejsou dostupné všechny údaje

*V Protidrogovém programu administrovaném na odboru sociálních věcí byly v roce 2018 služby léčby podpořeny částkou 775 049,- Kč. V rámci dotačního programu odboru zdravotnictví Podpora vybraných zdravotních služeb 2018 byly podpořeny projekty Krajské adiktologické ambulance a poradny pro děti a mládež a program substituční léčby závislých na opioidech Krajské zdravotní a.s., souhrnně v částce 586 000,-Kč. Celková podpora v této oblasti Ústeckým krajem činila celkem 1 361 049,- Kč.

2. opatření: Zajištění chybějících služeb léčby a resocializace pro osoby závislé a ohrožené závislostí v Ústeckém kraji – plněno

Služba pro poradenství a léčbu dětí a dorostu pod 15 let: v roce 2017 byla v Ústí nad Labem zřízena Krajská adiktologická ambulance a poradna pro děti a dorost pro cílovou skupinu dětí a mládeže od 10 do 18 let, kterou provozuje spolek DRUG-OUT Klub. Poradna je také zdravotnickým zařízením.

Ambulantní adiktologické poradny jako zdravotnická zařízení: rozšíření možnosti léčby - organizace DRUG-OUT Klub, z.s. a WHITE LIGHT I., z.ú. poskytují služby odborného sociálního poradenství pro látkové i nelátkové závislosti jako sociální službu. Od roku 2016 jsou obě služby certifikované RVKPP a také jsou akreditované jako nestátní zdravotnické zařízení, což skýtá možnost úhrady adiktologických výkonů zdravotními pojišťovnami. Bohužel, nadále je v rámci ČR uzavřeno pouze 7 smluv s adiktologickými zařízeními a další se zatím neuzavírají.

DRUG-OUT Klub prezentoval v roce 2018 své dvě ambulance - na setkání odborných pracovníků v lokalitách, na schůzi Asociace klinických psychologů, studentům a pedagogům Univerzity J. E. Purkyně, na Aktivu odborných pracovníků pedagogicko - psychologických poraden Ústeckého kraje, na poradě lékařů dětských oddělení nemocnice v Ústí nad Labem a Děčíně, přednášeli o procesu vzniku služby na Konferenci "Přístupy v dětské adiktologické péči" a na Sympoziu severočeských psychiatrů, služby ambulance pro dospělé klienty byly představené klientům v Psychiatrické nemocnici PN Horní Beřkovice.

Koordinovaný přístup v sociálně vyloučených lokalitách (KPSVL): možnost financování služeb v konkrétních obcích z evropských zdrojů, zajišťováno Agenturou pro sociální začleňování, od roku 2016 zapojeny tyto organizace protidrogové prevence:

- Světlo Kadaň z.s - poradenská služba Poradna Světlo v Kadani, od roku 2017 je služba rozšířena samostatně do Klášterce nad Ohří - díky projektu OPZ došlo k rozšíření poskytování provozní doby a podařilo se zajistit službu psychologa (absence psychologické podpory pro cílovou skupinu závislých v regionu). Od roku 2018 je plně financovaná pobočka Poradny Světlo v Chomutově.

- Most k naději, z.s. - z OPZ byla v roce 2016 zřízena nová poradenská služba Sociální protidrogová poradna v sociálně vyloučené lokalitě Litvínov-Janov, kde obdobná služba absentovala.
- DRUG-OUT Klub, z.s. – od ledna 2018 zajišťována protidrogová poradna v obci Varnsdorf.

Zajišťování poradenských a léčebných služeb ve věznicích: organizace pracují v rámci registrovaných služeb odborných sociálních poradenství také s klienty věznic na základě poptávky věznic. Zaměřují se na podporu klienta v abstinenci a prevenci závislostí, dále na návrat do běžného života po propuštění z věznice s nabídkou možnosti návazných služeb. Smyslem programů ve věznicích je snižování pravděpodobnosti recidivy trestné činnosti a závislostního chování u osob ve výkonu vazby nebo odnětí svobody.

- Navázána komunikace a spolupráce ÚK a pracovníků věznic ve věci poskytování služeb zajišťovaných neziskovými organizacemi (metodické setkání).
- Most k naději, z.s. - realizuje projekt penitenciární péče ve věznicích Nové Sedlo, Bělušice, Všehrady a Litoměřice (s odsouzenými klienty), program je certifikován RVKPP.
- DRUG-OUT Klub, z.s. – od roku 2017 zajišťuje penitenciární program ve vazební věznici v Litoměřicích (pracují s klienty ve vazbě). V roce 2018 se účastnili pracovníci odborné stáže ve věznici Bělušice. Nově je zavedena služba pro příbuzné klientů v konfliktu se zákonem.

Služby pro patologické hráče: zajišťované především v rámci odborných sociálních poradenství a služeb následné péče (WHITE LIGHT I., z.ú., DRUG-OUT Klub, z.s., Světlo Kadaň, z.s., Centrum sociálních služeb Děčín), podpora projektů pro nelátkové závislosti v rámci dotačního řízení RVKPP.

- WHITE LIGHT I., z.ú. - s gamblery pracují od roku 2014 v rámci poradenské služby, v roce 2016 založeno díky finanční podpoře RVKPP Krajské centrum ambulantní léčby a poradenství pro patologické hráče v Ústeckém kraji se sídlem v Ústí nad Labem a pobočkami v Kontaktních a poradenských centrech v Teplicích a Rumburku - zvýšení dostupnosti ambulantní léčby pro osoby s nelátkovou závislostí v lokalitách, kde služba dosud dostupná nebyla. Služba pro patologické hráče byla plně financována z RVKPP, vzhledem k povinné spoluúčasti po 3 letech projektu, došlo k navýšení těchto kapacit v krajské základní síti od 1. 7. 2018.
- DRUG-OUT Klub, z.s. - od roku 2014 pracují s patologickými hráči, v roce 2016 vytvořen samostatný projekt. V roce 2018 účast ve fokusní skupině na téma "Mládež a hazardní hry" pořádanou Národním monitorovacím střediskem.

Transformace psychiatrické péče – adiktologičtí klienti jsou jednou z cílových skupin transformace, častý výskyt duálních diagnóz. Zástupci transformace byli přizváni v roce 2018 na pracovní skupinu poskytovatelů služeb pro informovanost a navázání spolupráce. V rámci reformy jsou zřízeny pracovní skupiny, jedna ze skupin bude pro uživatele se závislostním chováním.

Nadále je vnímána potřeba navýšení detoxifikačních lůžek (pouze 4 na celý kraj) a potřeba detoxifikace a substituce i v jiných regionech kraje (dostupné pouze v krajském městě, potřeba dojezdu klientů např. z Litoměřicka, Mostecka, Šluknovského výběžku), dále dostupnost lůžek krátkodobé hospitalizace, rozvoj ambulantních a lůžkových služeb pro alkoholiky, pobytové služby pro uživatele kombinované s jakýmkoliv zdravotním postižením, následná a pobytová péče o propuštěné z výkonu trestu odnětí svobody. Nadále je nedostatek psychiatrů a psychologů ochotných pracovat s cílovou skupinou osob závislých.

Cíl č. 2: Zajištění větší provázanosti programů léčby a resocializace závislých a zdravotní péče

1. opatření: Realizace informačních aktivit určených zejména pro praktické lékaře, pediatry a psychiatry zaměřené na předávání informací o poskytovaných službách a možnostech pomoci osobám závislým či závislostí ohroženým - částečně plněno

- poskytovatelé protidrogových služeb ve svých lokalitách navazují komunikaci s dostupnými lékaři, vytváří letáky o zajišťovaných službách a distribuují je také do zdravotnických zařízení v regionu
- Vnímán akutní nedostatek psychiatrů, psychologů i obvodních lékařů ochotných pracovat s cílovou skupinou závislých osob.
- V rámci Krajské zdravotní a.s. v Masarykově nemocnici v Ústí nad Labem jsou od roku 2017 realizovány adiktologické semináře pro lékaře, jež lektoruje adiktoložka z Adiktologické poradny Masarykovy nemocnice.

4. Oblast koordinace

Za oblast koordinace je podstatné uvést skutečnost, že 1. náměstek, Mgr. Martin Klika, MBA, DBA je členem Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky za Asociaci krajů ČR, což je významné z hlediska přenosu informací do krajů a možnosti podílet se na rozhodovacích procesech v rámci protidrogové politiky státu.

Cíl č. 1: Zajištění dostupné a kvalitní péče o osoby závislé a závislostí ohrožené v Ústeckém kraji ve všech oblastech protidrogové prevence a udržení potřebné finanční podpory

Zajištění a financování služeb bylo již popsáno v konkrétních oblastech plnění akčního plánu.

1. opatření: Vydefinování minimální sítě služeb protidrogové prevence v Ústeckém kraji a potřebného finančního zajištění - plněno

- Opatření bylo stanoveno v době, kdy ještě nebyly zavedené změny v systému plánování a financování – v souvislosti s těmito změnami byla vydefinovaná základní síť služeb kraje v souladu s akčním plánem střednědobého plánu.
- Všechny poskytované sociální služby protidrogové prevence jsou v roce 2018 součástí Základní sítě sociálních služeb Ústeckého kraje na období 2016-2018. V souvislosti s ustanovením Rozvojové sítě sociálních služeb Ústeckého kraje platné od 1. 1. 2018 pro služby vytvořené a plně financované z evropských zdrojů, je jedna ze služeb zařazena v rozvojové síti.

Cíl č. 2: Podpora a rozvoj systému koordinace na místní i krajské úrovni

1. opatření: Činnost pracovní skupiny pro protidrogovou politiku Ústeckého kraje - plněno

„Pracovní skupina protidrogové politiky Ústeckého kraje“ ustanovena na základě usnesení Rady Ústeckého kraje č. 62/39R/2014 ze dne 29. 1. 2014. Pracovní skupina zpracovala během roku 2014 strategický dokument protidrogové politiky Ústeckého kraje. Členové jsou krajská protidrogová koordinátorka, zástupci poskytovatelů sociálních služeb protidrogové prevence, zástupkyně Psychiatrického oddělení Masarykovy nemocnice, stálí hosté (školský metodik prevence, pracovník prevence KŘPČR, zástupkyně KHS) a dle potřeby se účastní další odborníci zainteresovaných institucí.

Na základě usnesení Rady Ústeckého kraje ze dne 7. 2. 2018 došlo ke změně složení pracovní skupiny. Novými členy se stali dva členové Zastupitelstva Ústeckého kraje Ing. Bc. Dominik Hanko a MUDr. Petr Janec, MHA. Dále nastala oficiální změna členství za WHITE LIGHT I., z.ú. a Masarykovu nemocnici v Ústí nad Labem, za které byli v roce 2014 jmenováni PhDr. Josef Radimecký, Ph.D., MSc. a MUDr. Pavla Zemanová. Vzhledem k časovému vytížení jmenovaných docházely dlouhodobě do pracovní skupiny za WHITE LIGHT I. Mgr. Ivana Radimecká a za Psychiatrické oddělení Masarykovy nemocnice Mgr.

Karolína Hönigová. Na základě vzájemné dohody zástupců jmenovaných organizací byli PhDr. Radimecký a MUDr. Zemanová odvoláni a jmenované byly Mgr. Radimecká, ředitelka organizace, členka Finanční skupiny pro tvorbu Střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb v Ústeckém kraji na období 2019–2021 a dále pracovní skupiny Asociace poskytovatelů soc. služeb ČR – Ústecký kraj za služby prevence závislostí, a Mgr. Hönigová, adiktoložka, která pracuje se závislými klienty v Adiktologické ambulanci na Psychiatrickém oddělení nemocnice.

V roce 2018 proběhlo 5 setkání pracovní skupiny, stěžejní témata byla:

Stěžejní témata setkání:

- problematika primární prevence (proces certifikací a jejich plnění poskytovateli, prezentace programů jednotlivých organizací, dotační program rizikového chování ÚK)
- výzkum rizikového chování středoškoláků v ÚK (prezentace realizátora výzkumu na jednání)
- problematika matek uživatelů a intoxikovaných novorozenců (informace o projektu Crystal + samostatné jednání se zástupci všech zainteresovaných složek k tématu – hosté z OSPOD, z novorozeneckého oddělení MN, zástupci služeb)
- dotační programy Ústeckého kraje (Protidrogový program, velký dotační program a změny metodiky na rok 2019)
- transformace psychiatrické péče (hosté na jednání - prezentace zástupců transformace, duální diagnózy klientů – společní uživatelé, zapojení protidrogových služeb a nastavení komunikace)
- ITI - Ústecko chomutovská aglomerace – příprava výzvy č. 29 pro kontaktní centra
- individuální projekt Podpora Ústeckého kraje na sociální služby 2 (aktuality - zapojeny terénní programy)
- aktuality z RVKPP (tvorba nové národní strategie, dofinancování na rok 2018, změna národního koordinátora, akce pořádané RVKPP, výstupy z jednání Rady)
- drogová kriminalita v Ústeckém kraji
- Strategie protidrogové politiky a plnění zakotvených opatření
- pravidelná informace od koordinátorky o aktualitách z oblasti protidrogové politiky (z centrálních orgánů, ze strany krajského úřadu)
- členové i hosté - informace a aktuality ze své oblasti působnosti a regionu, řešení aktuálních témat
- koordinátorka je v neustálém kontaktu s poskytovateli služeb v jednotlivých regionech

Pro poskytovatele protidrogových služeb je v termínu 26. – 27. 11. 2018 realizován na krajském úřadě zdarma akreditovaný 16 hodinový kurz na téma „Zvládání agrese – možnosti a limity práce s různými druhy agrese“.

2. opatření: Zajištění pozic místních protidrogových koordinátorů - plněno

- Z 16 obcí s rozšířenou působností má 14 obcí stanoveného konkrétního pracovníka pro protidrogovou politiku, z těchto 14 pracovníků mají 3 protidrogového koordinátora v pracovní náplni, zbývajících 11 jsou kontaktní osoby pro tuto problematiku.
- Nadále je třeba apelovat na obce o významu místního protidrogového koordinátora (v rámci pracovního setkání s obcemi, na setkání koordinátorů).
- Na obce byla distribuována z Úřadu vlády metodika Sekretariátu RVKPP, která může být účinným nástrojem v realizaci protidrogové politiky obce, odkaz na metodiku zaslán koordinátorkou na obce také elektronicky.

3. opatření: Metodické vedení a vzdělávání místních protidrogových koordinátorů - plněno

- V roce 2016 realizoval a financoval Ústecký kraj akreditovaný vzdělávací kurz pro protidrogové koordinátory obcí s rozšířenou působností, který byl objedнан tzv. „na klíč“ na krajský úřad. Kurz v rozsahu 40 vyučovacích hodin zajišťovalo Vzdělávací centrum I.E.S., Společnosti Podané ruce v Brně, kurzu se bezplatně zúčastnilo 14 pracovníků obcí a krajská protidrogová koordinátorka, všichni účastníci získali certifikát.

- Metodické setkání krajské koordinátorky s místními protidrogovými koordinátory realizováno dne 22. 11. 2018.
- Koordinátorům nabídnuta účast na akreditovaném 16 hodinovém vzdělávání na téma „Zvládání agrese – možnosti a limity práce s různými druhy agrese“, které Ústecký kraj pořádá pro zájemce zdarma v termínu 26. – 27. 11. 2018.
- Probíhá vzájemná komunikace dle potřeby a průběžná informovanost ze strany kraje o aktuálním dění z protidrogové oblasti, vzdělávání i činnosti krajského úřadu.

Cíl č. 3: Motivace obcí k spoluúčasti na financování protidrogové politiky

1. opatření: Realizace aktivní informační politiky v kraji zaměřené na problematiku závislosti a prezentaci fungující sítě služeb pro osoby závislé, závislosti ohrožené a jejich blízké - plněno

- prezentace protidrogové politiky Ústeckého kraje na pracovních setkáních (na obcích a jiných institucích, v rámci setkání na krajském úřadě)
- informace o protidrogové politice kraje dostupné na webových stránkách Ústeckého kraje - krajského úřadu
- aktualizace údajů protidrogových služeb v Katalogu sociálních služeb Ústeckého kraje
- v rámci rozšíření funkcionalit elektronického katalogu sociálních služeb zřízení samostatné záložky „Protidrogová prevence“
- realizace zakázky pro výrobu preventivních informačních filmových spotů prezentujících jednotlivé druhy sociálních protidrogových služeb
- účast na procesu komunitního plánování v Ústí nad Labem (koordinátorka členem koordinační skupiny pro závislosti a péče o duševně nemocné)
- průběžná aktualizace informací za ÚK na mapě pomoci na webovém portálu www.drogy-info.cz
- provázáno s prezentací služeb (viz cíl č. 3. a 1. opatření v oblasti snižování rizik)
- Seminář na krajském úřadě „Drogy v naší společnosti“ - realizován v červnu 2018 poslanci Ing. Evou Fialovou a Ing. Janem Schillerem za spolupráce Odboru protidrogové politiky Úřadu vlády a krajského úřadu. Setkání se účastnil také národní protidrogový koordinátor Mgr. Jindřich Vobořil, kraj zastupoval 1. náměstek hejtmána PhDr. Martin Klika, MBA, DBA. Účastnilo se přes 70 osob. Kromě připraveného programu byla diskutována aktuální témata protidrogové politiky.